

# Oväntat dödsfall

Vem ansvarar för vad inom kommunal vård och omsorg

## Innehåll

<b>Oväntat dödsfall .....</b>	<b>3</b>
När den avlidne inte har kommunal hälso- och sjukvård: .....	3
När den avlidne har kommunal hälso- och sjukvård: .....	3
<i>Omvårdnads-/ baspersonal ansvarar för att:.....</i>	<i>3</i>
<i>Sjuksköterska ansvarar för att:.....</i>	<i>3</i>
<i>Underrättelse till närstående vid dödsfall.....</i>	<i>4</i>
<i>Läkare ansvarar för att:.....</i>	<i>4</i>
<b>Omhändertagande efter oväntat dödsfall.....</b>	<b>4</b>
<i>Uppföljning efter dödsfallet.....</i>	<i>4</i>
<i>Lagar och författningar som styr hur dessa uppgifter ska fullgöras .....</i>	<i>4</i>

## Oväntat dödsfall

Den som finner en livlös person ska kontrollera livstecken, larma och sedan följa instruktioner från SOS Alarm (112) eller från kommunens sjuksköterska.

Rutinen gäller vid alla tillfällen då oväntat dödsfall har inträffat och syftar till att vara ett stöd för kommunal vårdpersonal om vem som ansvarar för vad i samband med oväntat dödsfall.

Att fastställa döden är en läkaruppgift och dödförklaring ska ske av läkare så snart det praktiskt är möjligt. Tidpunkten för dödens inträdande får fastställas utifrån uppgifter från vårdpersonal, närstående eller andra med kännedom om förhållandena.

Om det finns anledning att misstänka att dödsfallet orsakats av onaturlig anledning ska polis kontaktas. I dessa fall övertar polisen ansvaret för omhändertagande och vidare handläggning.

Involverad personal kan behöva krisstöd vilket hanteras av ansvarig chef.

### När den avlidne inte har kommunal hälso- och sjukvård:

- Ring 112 omedelbart och följ instruktion om vad som ska göras.
- Rör inte den avlidne eller något i rummet.
- Notera tidpunkten när personen hittas avliden.
- Kontakta chef eller annan funktion enligt krishanteringsplanen.

### När den avlidne har kommunal hälso- och sjukvård:

#### Omvårdnads-/baspersonal ansvarar för att:

- Ringa tjänstgörande sjuksköterska omedelbart och följa given instruktion.
- Inte röra den avlidne eller något i rummet.
- Notera tidpunkten när personen hittas avliden.
- Kontakta chef eller annan funktion enligt krishanteringsplanen.

#### Sjuksköterska ansvarar för att:

- Göra hembesök för att kontrollera livstecken hos personen, stödja personal och inhämta information som behövs inför läkarkontakt.
- Ta kontakt med läkare för konstaterande av dödsfallet och bedömning om polis ska tillkallas.
- Ta del av eventuella önskemål som kan finnas i journalen, om närstående finns och vem som kontaktas i första hand.
- Tillsammans med läkare komma överens om vem som informerar närstående om dödsfallet samt i de fall där det är aktuellt komma överens med läkaren om vem som frågar närstående om donation av hornhinnor. Se ”Blankett utredning inför hornhinnedonation” som återfinns via [www.orebro.se](http://www.orebro.se) hälso- och sjukvård för vårdgivare i box palliativ vård.
- Komma överens med närstående hur kontakt med begravningsbyrå ska ske.
  - Vilken begravningsbyrå som ska anlitas bestämmer närstående.

- Om närstående önskar tar sjuksköterska kontakt med begravningsbyrå. Val av begravningsbyrå kan ändras i efterhand.
- Journalför dödsfallet. Följande ska framkomma:
  - När patienten hittades avliden: datum, klockslag.
  - Vem/vilka som hittade patienten avliden.
  - Vilka närstående som underrättats och av vem de underrättats.

### Underrättelse till närstående vid dödsfall

Läkare som konstaterar dödsfallet ska förvissa sig om att närstående informeras. Denna uppgift kan utföras av kommunal sjuksköterska i de fall man finner det lämpligt.

#### Läkare ansvarar för att:

- Fastställa att döden inträtt och skriva dödsbevis.
- Bedöma om polis ska tillkallas.
- Underrätta närstående eller komma överens med tjänstgörande sjuksköterska om vem som ska underrätta närstående.
- Informera tjänstgörande sjuksköterska om hornhinnedonation kan komma i fråga och om det finns uppgift om den avlidnes medgivande.
- Komma överens med sjuksköterska om vem som frågar närstående om eventuell donation av hornhinna enligt fastställda rutiner.

## Omhändertagande efter oväntat dödsfall

Omhändertagandet av den döde ska ske med värdighet och respekt. Sjuksköterska ska utifrån behov handleda och ge stöd vid omhändertagandet. Det är viktigt att fråga närstående om de önskar vara delaktiga, samt vara lyhörd för synpunkter och önskemål för att kunna ge närstående stöd.

- Kommunal personal följer respektive yrkeskategoris ansvar vid omhändertagandet enligt rutin ”Teamsamverkan och ansvarsfördelning,” se bilaga 7 ”Checklista praktiskt omhändertagande av den döde” och bilaga 8 ”Sjuksköterskas checklista efter dödsfall”.

**Närståendes behov av stöd efter oväntat dödsfall** kan se olika ut. Efterlevandestöd omfattar både emotionellt stöd och praktisk hjälp i sorgprocessen. Stödet bör ges av den som har specifik kompetens inom området exempelvis kurator, psykolog eller andlig företrädare.

#### Uppföljning efter dödsfallet

Uppföljningssamtal i personalgruppen bör genomföras i nära anslutning till dödsfallet. Involverad personal kan behöva krisstöd vilket hanteras av ansvarig chef.

## Lagar och författningar som styr hur dessa uppgifter ska fullgöras.

- SFS 2017:30 I Hälso- och sjukvårdslagen framgår att det tillhör hälso- och sjukvården att ta hand om avlidna. Kommunens ansvar för avlidna anges i Kommunförbundets cirkulär (1994:227).
- SFS 1987:269 Lag om kriterier för bestämmande av människans död.
- HSLF-FS 2016:52 Socialstyrelsens föreskrifter om ändring i föreskrifterna och allmänna råden (SOSFS 2005:10) om kriterier för bestämmande av människans död.

- HSLF-FS 2017:56 Vissa åtgärder i hälso- och sjukvården vid dödsfall.
- HSLF-FS 2018:50 Donation och tillvaratagande av organ, vävnader och celler.
- SFS 2017:42 Lag om ändring i lagen om transplantation.